

Brătară
pe Glezna
ta

Radu Paraschivescu (n. 1960, București) este scriitor, traducător și în primul rând cititor. Unii îl consideră și ziarist – o încadrare pe care o refuză de fiecare dată. Spune despre el că apare mult prea des la televizor și la radio, motiv pentru care își îndeamnă prietenii să deschidă prudent frigiderele. E fascinat de Europa și de diamantele ei, de la Rothenburg la Sevilla, de la Bruges la Florența și de la Dinan la Sintra. Crede că Roma înseamnă apogeul frumuseții și că urma cea mai apăsată în viață o lasă imprezibilul. Dacă ar fi să predea ceva, materia respectivă s-ar numi „Teoria și practica neașteptării“. Își păstrează nealterată capacitatea de-a admira și de-a iubi. La Humanitas publică romane (*Fluturele negru, Cu inima smulsă din piept, Podul Diavolului, Acul de aur și ochii Glorianei, Astăzi este mâinele de care te-ai temut ieri* etc.), volume de povestiri (*Bazar bizar, Aștept să crăpi – de astăzi, în prime time, Omul care mută norii, Garoafe la bordel*), literatură confesivă (*Am fost cândva femeie de onoare*) și texte despre România ultimelor decenii (*Mai-muța carpatină, Două măhuri stau de vorbă, Orice om îi este teamă, În lume nu-s mai multe Români – planetei noastre asta i-ar lipsi, Noi suntem români – nimeni nu-i perfect, Libertatea de depresie – Învăluiri și dezvăluiri de pe la noi*). Bestsellerul *Ghidul nesimțitului* i se vinde în peste 70.000 de exemplare. Are peste 120 de cărți traduse din autori ca Julian Barnes, Jonathan Coe, Salman Rushdie, George Saunders, Stephen Fry, David Lodge, William Golding, Kazuo Ishiguro, James Salter, Nick Hornby, Alain de Botton, C.S. Lewis, William Burroughs, John Steinbeck etc. De la unul dintre autorii traduși, Julian Barnes, a aflat că „îndrăgostirea e forma cea mai violentă a gustului“. Și tinde să-i dea dreptate.

Radu
Paraschivescu

Brătară
pe Glezna
Sta

roman

 HUMANITAS
BUCUREȘTI

Editura și autorul mulțumesc domnului Șerban Foartă pentru acordul de a publica traducerea poeziei *Blues funebru* de W.H. Auden.

Funeral Blues

Copyright © 1938 by W.H. Auden.

Reprinted by permission of Curtis Brown, Ltd.

All rights reserved.

Redactori: Lidia Bodea, Cristian Negoită

Coperta: Angela Rotaru

Tehnoredactor: Manuela Măxineanu

DTP: Florina Vasiliu, Dan Dulgheru

Tipărit la Bookart Printing

© HUMANITAS, 2024

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

Paraschivescu, Radu

Brătară pe glezna ta: roman / Radu Paraschivescu. –

București: Humanitas, 2024

ISBN 978-973-50-8660-2

821.135.1

EDITURA HUMANITAS

Piața Presei Libere 1, 013701 București, România

tel. 021/408 83 50, fax 021/408 83 51

www.humanitas.ro

Comenzi online: www.libhumanitas.ro

Comenzi prin e-mail: vanzari@libhumanitas.ro

Comenzi telefonice: 0723 684 194

Prolog

Eu sunt Filip. Ea e Sonia.

Convenția e simplă: eu plec, ea rămâne.

Plec o vreme, nu de tot.

Să nu înțelegeți greșit. Nu este o părăsire de domiciliu. De fapt, este, dar nu în felul în care v-ați putea închipui.

Eu o să mă plimb prin Europa, ea o să stea acasă și o să-și vadă de-ale ei.

Eu o să călătoresc prin locuri care-mi stârnesc amintiri, ea o să inventeze orașe, povești și personaje pe laptopul la care își construiește lumile.

Am convenit că e soluția cea mai bună, până când unul dintre noi își va domestici încăpățânarea și va accepta varianta pe care o propune celălalt.

Până acum, sugestiile noastre privind viața de cuplu nu au ajuns la un numitor comun. Și nici unul dintre noi nu găsește de cuviință să facă un pas în spate. Cel mai deșept nu cedează întotdeauna.

Eu plec fiindcă măcar în felul ăsta am scuza depărțării pentru că n-o văd cât de des aș vrea – adică tot timpul.

Ea rămâne fiindcă nu se dă în vânt după călătorii (am făcut doar trei împreună, în rest, pleacă din țară doar dacă

primește invitații oficiale care par să merite osteneala), plăcându-i mai mult să inventeze trasee decât să le parcurgă de-adevăratelea.

Plec fiindcă nu pot să fiu cu ea zi de zi și noapte de noapte. Plec de ciudă.

Rămâne fiindcă nu se simte nicăieri mai bine decât în intimitatea apartamentului ei cu vedere spre lac. Rămâne cu seninătate.

Plec fiindcă altfel risc să-mi pierd mințile.

Rămâne fiindcă e o campioană a solitudinii nocturne.

Plec fiindcă e ceva mai suportabil (ce-i drept, și mult mai scump) să dorm singur în Belgia sau Danemarca decât la patru-cinci kilometri de ea.

Rămâne fiindcă adoră să doarmă fără nimeni alături, chiar și atunci când are seri sau stări mai proaste.

Plec fiindcă sper ca distanța să-mi fie – habar n-am în ce fel – de folos.

Rămâne fiindcă nu pare dispusă la concesii.

Plec fiindcă se spune (dar nu e cazul s-o luați de bună) că iubirea trebuie să treacă și testul distanței.

Rămâne fiindcă pentru ea nu există teste. Există doar astăzi și acum, fără interpretări, deducții, planuri și raționamente înfierbântate.

Plec fiindcă nu pot altfel.

Rămâne din același motiv.

Ce presupune convenția? Câteva lucruri teoretic la îndemâna ambilor, chiar dacă mie, unuia, o să-mi fie cumplit de greu să le respect.

În primul rând, să nu ne trimitem fotografii. Să ne abținem cu strictețe. Să nu încălcăm convenția nici în

ruptul capului, oricât ne-ar mânca degetele și oricât am dori să-l facem pe celălalt părtaș la o splendoare.

În al doilea, să nu ne trimitem SMS-uri sau mesaje pe WhatsApp sau Messenger. Pentru mine o să fie infernal, știu. S-ar putea ca nici ei să nu-i fie tocmai simplu.

În al treilea, să nu vorbim la telefon sub nici un pretext. În ce mă privește, e o încercare la limita posibilului și a plauzibilului, pe care n-ai cum s-o minimalizezi spunând că nici bunicii noștri nu au avut telefon mobil, și totuși au trăit. E idiot să judeci așa, e nefiresc și de un paseism stupid. Chiar dacă sunt eu însumi paseist.

În al patrulea, să comunicăm doar prin scrisori. Ca pe vremuri. Mă rog, *aproape* ca pe vremuri. Am decis împreună să ne scriem totuși pe adresele de e-mail. Ar fi fost complicat (deși romantic și pitoresc, de acord) să folosim hârtie de scris, plicuri și timbre, mai ales din cauză că există riscul ca răspunsul ei să ajungă la o destinație pe care o voi fi părăsit între timp. Și oricum, e teribil de greu să aștepti răspuns câteva săptămâni, după ce te-ai obișnuit ca mesajul tău să ajungă dincolo într-o secundă, iar răspunsul să-ți parvină după câteva minute – sau, da, după câteva zile, dacă partea cealaltă nu știe ce e promptitudinea și cât îl dereglează reacția întârziată pe partener.

Nu mi-am stabilit un traseu. Și nici n-am de gând s-o fac. Din fericire, am ajuns la un nivel la care, sincer să fiu, nu visam cu niște ani în urmă. Asta înseamnă că nu mai sunt obligat să fac rezervări din timp, ca să evit prețurile mari care mi se pot cere când mă înființez direct la recepție și vreau o cameră. E valabil și pentru biletele de avion sau de tren. Prin urmare, o să mă las în voia inspirației și a amintirilor. Și sper ca, odată întors la București, în

apartamentul meu de lângă Piața Rosetti, să descopăr cifra relației (din punctul meu de vedere) perfecte. Altfel spus, să trăiesc de-adevăratelea *cu* ea. Să fim împreună. Fără să ne sufocăm unul pe altul, dar împreună.

Nu de alta, dar până acum am trăit despreună. Asta facem și în momentul de față, cu destul de puțin timp înaintea primei mele decolări din jocul acesta, care nu e numai joc.

I-am și promis la un moment dat că, dacă va fi să scriu cumva o carte despre noi (nu se poate ști când o să mă ciupească muza scrisului, chit că nu e ocupația mea), titlul o să fie *Despreună*. Eram la ea când i-am spus-o și am fost convins că o să reacționeze.

N-a făcut nici un comentariu. Nici de bine, nici de rău. N-a oftat, nu și-a dat ochii peste cap, nu mi-a reproșat că sunt prea insistent sau prea copilăros. M-a întrebat dacă vreau o cafea și, fiindcă am vrut, a pus ibricul pe foc. Atât.

Cu alt prilej, am întrebat-o de-a dreptul dacă mă lasă să-i scriu o carte. Tocmai ei, care e scriitoare. Probabil că asta mi se trage de la profilul emisiunii (am uitat să precizez: sunt realizatorul unui program TV de actualitate literară), unde îmi calcă pragul tot felul de oameni care se ocupă cu scrisul, tradusul și editatul. Mă așteptam să fie impresionată de fandarea mea extratelevizuală, să aibă câteva clipe de înduioșare catifelată, să mă ia în brațe și să mă sărute. Când colo, s-a mărginit să-mi spună „Fă ce te împlinește“ și a pus de cafea fără să mă mai întrebe.

Pentru cei care nu cred în gheața cuptoarelor și deopotrivă în flăcările ascunse în aisberguri, felul în care se poartă ea uneori e o dovadă de neocolit.

Habar n-am cât o să dureze schimbul nostru de scrisori electronice. Poate că n-o să rezist restricțiilor și o să mă întorc acasă, mimând o cumpătare descoperită târziu și clamând că nu mai am chef să arunc banii pe fereastră. Poate că ea o să se plictisească și la un moment dat o să pună punct corespondenței, refuzând să mai scrie. Sau poate că o să se întâmple altceva – un lucru pe care acum nu și-l poate imagina nici unul dintre noi.

O să iasă un roman epistolar de aici? Nu-i exclus. Mai mult, recunosc că mi-a trecut prin minte ideea ghi-dușă că ei ar putea să-i placă felul în care corespondăm și că i-ar trimite toate scrisorile unui editor. Și așa cunoaște o mulțime. Sigur, ne-am alege niște nume de personaje și am schimba ce s-ar cuveni schimbat, după care am aștepta publicarea. Mă umflă râsul numai la gândul că am putea să apărăm împreună pe coperta unei cărți. Pe de altă parte, doar cine nu vrea nu publică. De la generali de poliție la cântăreți de muzică populară, de la șefi de clan interlop la actori de telenovelă și de la președinți de club de fotbal la directori de penitenciar, toată lumea scrie. De ce să fiu eu mai prejos? Unde mai pui că aş apărea în compania unei somități literare.

Glumesc, desigur.

Hmmm... oare chiar glumesc?

Trăim despreună de... n-are importanță de când. Con-tează la fel de puțin cine a făcut primul pas în povestea asta și cum. Există lucruri pe care e bine să le păstrezi departe de ochii și de urechile altora. Locul lor e în acel sertar lăuntric unde se țin amintirile cele mai delicate, cele mai sensibile, cele mai parfumate. Sertarul la care

doar tu ai cheia, pe care doar tu poți să-l deschizi. Ser-tarul iubirii. Sau al iubirilor, să nu fim ipocriți.

Atâta doar că asta nu e o iubire obișnuită – un lucru pe care bineînțeles că o să-l auziți din gura tuturor îndrăgostiților. Și poate că tocmai ceea ce mi se pare lipsa ei de echilibru mă face să plec de acasă și să iau la picior locuri dragi din Europa. Atenție, nu e o iubire disperată, neîmpărtășită sau fără ecou. E... cum să spun? E o iubire chinuitoare, iar asta din cauza mea, nu a ei. De ce? Fiindcă o privesc procentual, așteptând și uneori chiar pretinzând simetrii contributive, ceea ce n-ar trebui să facă nici un om în toate mințile. Dar mai poți fi în toate mințile după ce-ai cunoscut-o? Mai poți să accepți că iubirea înseamnă și acalmie, nu doar explozii solare și vulcani în erupție? Mai poți să nu judeci doar în orizontul angoaselor și incertitudinilor tale?

Îmi vine să mă ofer ca material didactic pentru oricine vrea să scrie despre patologiile iubirii.

Îmi imaginez orice relație din care lipsește încrederea în celălalt ca pe un avion care încearcă să zboare cu o singură aripă. La rândul ei, iubirea dintre mine și ea, care mă împinge acum să iau la picior continentul, e un avion cu o aripă normală și o alta în miniatură. Rezultatul e același: ratarea decolării. De câte ori îi fac paralela asta, ea îmi spune că, în loc să despice firul în patru, aș face bine să trăiesc ceea ce spun că simt. Și să nu mai fiu caraghios.

De când am stabilit regulile schimbului nostru de scrisori, îmi repet de câteva ori pe zi că plec din țară ca să am alibiul distanței. Mi-o repet ca nu cumva să mă apuc s-o întreb dacă nu vrea să vină cu mine și să dărâm

Prolog

5

PARTEA ÎNTÂI

O lume cu sens

13

PARTEA A DOUA

Nu poți grăbi durerea

159